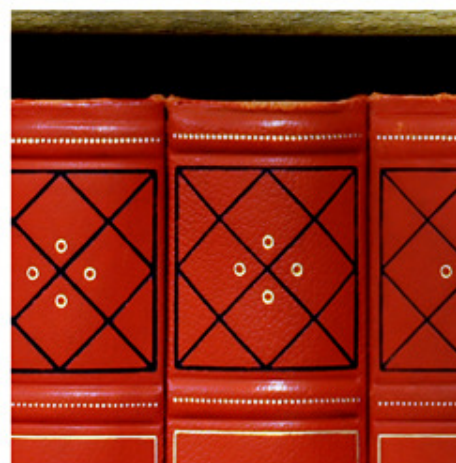
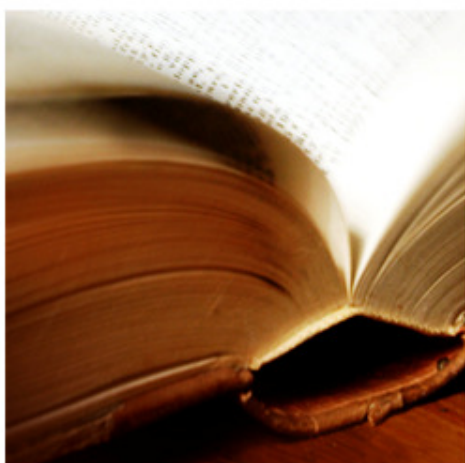
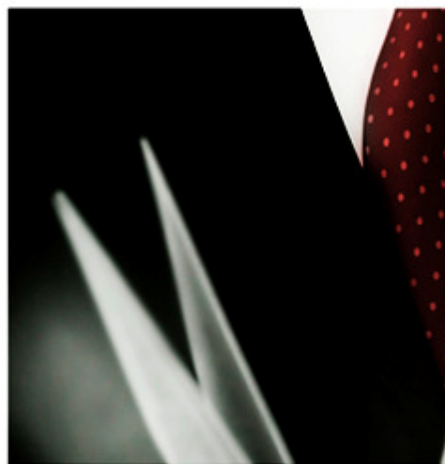

Makroekonomia. Rachunek dochodu narodowego

Dr Gabriela Przesławska

Uniwersytet Wrocławski

Instytut Nauk Ekonomicznych

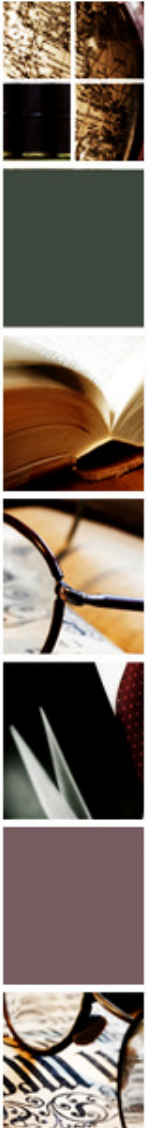
Makroekonomia. Podstawowe zagadnienia makroekonomiczne

- **Makroekonomia bada sposób działania gospodarki jako całości**
- **Analiza makroekonomiczna dotyczy związków między dużymi agregatami występującymi w gospodarce**
- **Podstawowe zagadnienia makroekonomiczne to:**
  - **inflacja**
  - **bezrobocie**
  - **wzrost gospodarczy**

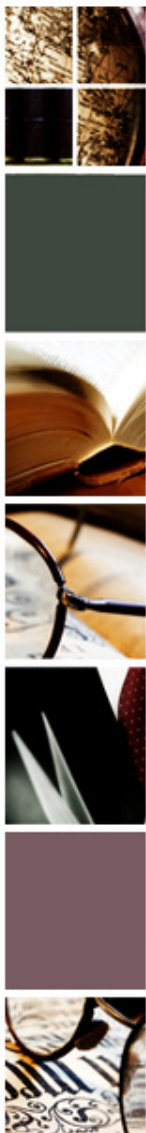
Rachunek dochodu narodowego. Produkt narodowy brutto

- Realny produkt narodowy brutto - PNB (ang. *Gross National Product*- GNP) jest miarą całkowitego dochodu gospodarki
  - PNB koryguje wielkość PKB o sumę dochodów netto z własności z zagranicy
  - Przyrosty realnego PNB to wzrost gospodarczy

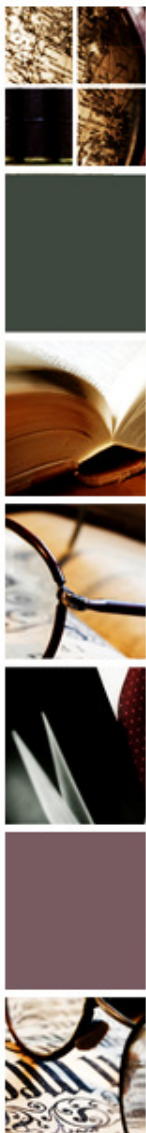

Produkt krajowy brutto – PKB 1/4

- Produkt krajowy brutto- PKB (ang. - *Gross Domestic Product – GDP*), to wartość produkcji finalnej (tj. gotowej do sprzedaży) wytworzonej na terenie kraju niezależnie od tego, kto jest jej właścicielem

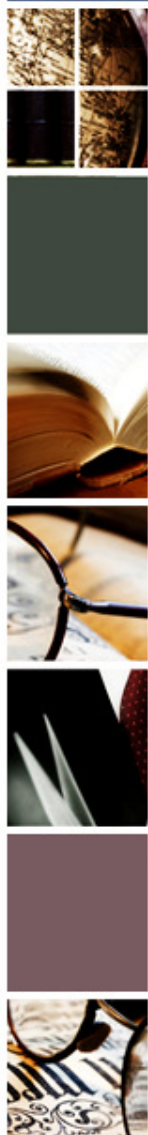

PKB 2/4

- Produkt krajowy brutto można mierzyć trzema alternatywnymi metodami:
- PKB jako suma wydatków na dobra finalne
- PKB jako suma dochodów czynników wytwórczych
- PKB jako suma wartości dodanej

PKB 3/4

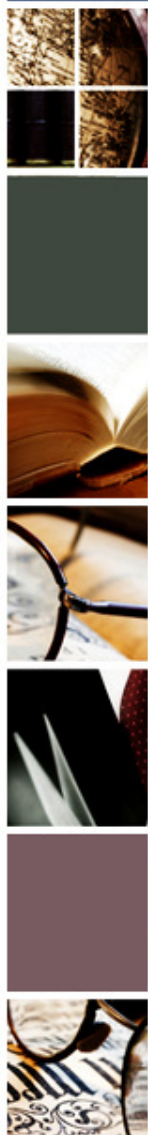
- Ten sposób liczenia PKB wynika z istnienia **trzech sposobów mierzenia rozmiarów działalności gospodarczej**:
- **Jako wartość wytworzonych dóbr**
- **Jako poziom dochodów czynników wytwórczych będących ekwiwalentem dostarczonych przez nie usług**
- **Jako wartość wydatków na dobra i usługi**
- Powyższe sposoby pomiaru działalności gospodarczej są uogólnieniem **ruchu okrężnego w gospodarce**: między gospodarstwami domowymi i przedsiębiorstwami, tj przepływem zasobów rzeczowych i odpowiadających im przepływem pieniężnym(płatności)

Transakcje w gospodarce i ich wyraz w rachunku PKB – 4/4

- Transakcje między gospodarstwami domowymi i przedsiębiorstwami czyli rynkowa alokacja nakładów i wyników (czynników wytwórczych i produkcji) przedstawiają się następująco:
- **Gospodarstwa domowe** dostarczają przedsiębiorstwom podaży czynników produkcji, tj. pracy, kapitału, ziemi, za pośrednictwem których przedsiębiorstwa wytwarzają dobra i usługi
- W zamian gospodarstwa domowe otrzymują od **przedsiębiorstw** dochody za wykorzystane czynniki wytwórcze, czyli płatności tj, płace, zyski i czynsze dzierżawne.
- Dochody gospodarstw domowych jako wydatki na dobra i usługi przepływają do przedsiębiorstw, które te dobra i usługi wytworzyły
- Stąd w rachunku dochodu narodowego zakłada się tożsamość:
- wartości dóbr i usług finalnych(1)
- poziomu dochodów (2) oraz
- poziomu wydatków (3)
- jako używanych miar PKB

PKB jako suma wartości dodanej

- W tym przypadku, sumujemy wartość dodaną, czyli przyrost wartości na każdym etapie produkcji, co pozwala uniknąć podwójnego liczenia kosztów dóbr pośrednich
- Na każdym etapie produkcji odliczamy od całkowitych utargów koszty dóbr pośrednich (czyli, licząc wartość dodaną przy produkcji mąki odliczamy wartość kupionej od rolnika pszenicy, a na etapie produkcji chleba- kosztów produkcji mąki wytworzonej w młynie

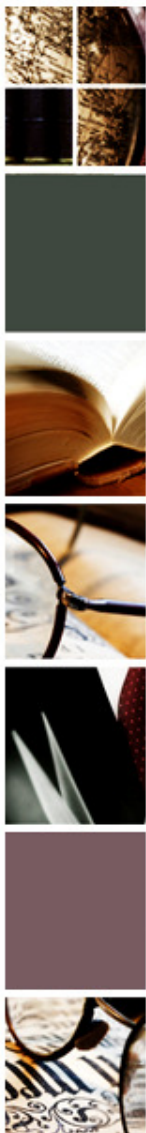

Produkt narodowy brutto

- PKB jako miernik produkcji finalnej lub wydatków :

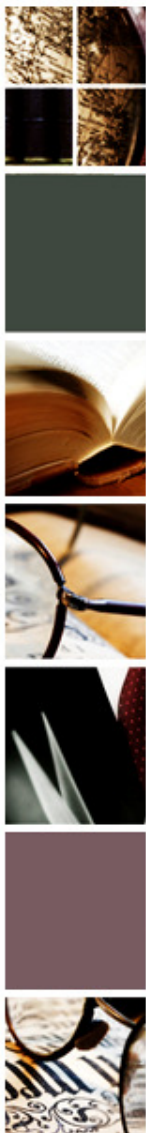
PKB = Konsumpcja C + Inwestycje I + Wydatki państwa na dobra i usługi G + (lub -) Export netto NY (czyli Export- Import)

- PNB =PKB +(lub -)Dochody netto z własności kapitału zainwestowanego za granicą

Produkt narodowy netto

- Produkt narodowy netto – PNN (ang. *NET- Net National Product*)
- $PNN = PNB - \text{amortyzacja}$ (wartość fizycznego lub ekonomicznego zużycia kapitału trwałego)

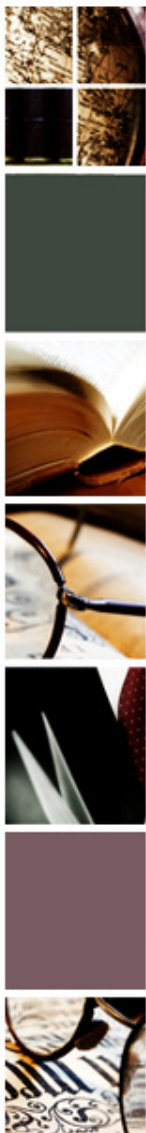
Dochód narodowy

- Dochód narodowy (ang. *NI- National Incom in Market Prices*)
- Dochód narodowy = PNN- podatki pośrednie
- Dochód narodowy, to suma wynagrodzeń kapitału, pracy, ziemi w postaci zysków, płac, dywidend, rent dzierżawnych, czyli inaczej dochód narodowy wg cen czynników wytwórczych

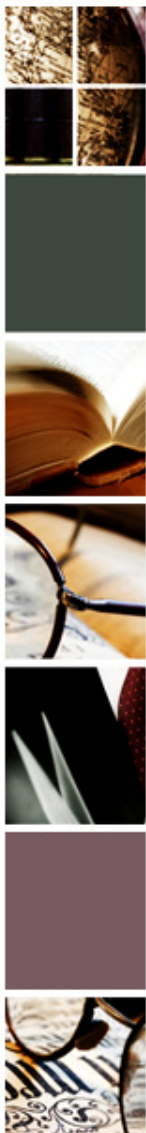
Dochód osobisty

- Dochód osobisty (ang. *Personal Incom*), to dochód narodowy – zyski nierozdzielone przedsiębiorstw, składki na ubezpieczenie społeczne + transfery

Rozporządzalny dochód ludności

- Rozporządzalny dochód ludności = dochód osobisty – podatki bezpośrednie.
- Przeznaczony jest na konsumpcję i oszczędności

Deflator

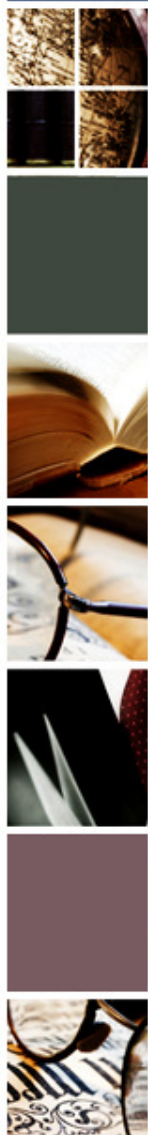
- Deflator – wskaźnik cen - wprowadza korektę z tytułu inflacji, to wskaźnik pozwalający przeliczyć dochód nominalny na realny (czyli liczony w cenach bieżących na liczony w cenach stałych)
- Przykład USA
- 1929- PNN w cenach bieżących- 96 mld\$
- 1933 -PNN w cenach bieżących- 48mld\$
- W l.1929- 1933 spadek cen o 25%, zatem przyjmujemy, że:
- Wskaźnik cen - 1929 - 100
- Wskaźnik cen - 1933 - 75
- deflator =PNN nominalny / PNN realny,
- Stąd:
- PNN realny = PNN nominalny / deflator (czyli PNN nominalny dzielimy przez wskaźnik zmian cen)
- Dla 1929 = $96/100 \times 100 = 96$
- Dla 1933 = $48/75 \times 100 = 64$
- Czyli w l.1929- 1933 Produkt Narodowy Netto w USA realnie obniżył się o 1/3, a nie o 1/2 jak mogły sugerować zmiany wartości nominalnych.

PKB per capita

- PKB per capita, to PKB podzielony przez liczbę ludności kraju, to PKB na 1 mieszkańca

PKB per capita wg parytetu siły nabywczej

- W statystykach dotyczących poziomu rozwoju gospodarczego jednym z używanych mierników jest GDP (PPP) (ang. *Gross domestic product valued at purchasing power parity*)- s. 498 WEF
- Miernik ten pozwala porównywać PKB wytworzony w różnych krajach poprzez wykorzystywanie średnich poziomów cen tych samych towarów w analizowanych krajach
W związku z tym, że w krajach biedniejszych poziom cen jest niższy, niż w krajach bogatych, to PKB per capita wg parytetu siły nabywczej jest wyższy, niż liczony wg bieżących kursów walut

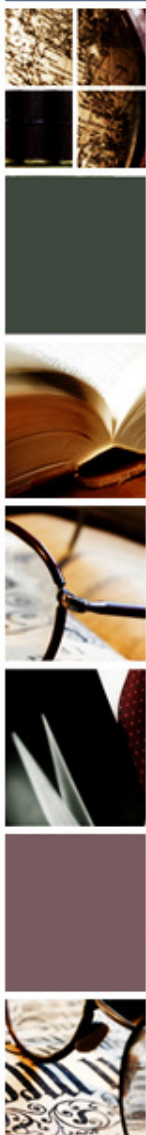
PKB per capita według parytetu siły nabywczej

- PKB *per capita* wg według parytetu siły nabywczej to zatem wskaźnik określający wartość PKB przypadającą na jednego mieszkańca danego kraju, skorygowaną pod względem siły nabywczej danej waluty.

Miernik dobrobytu netto

- Wskaźnik dobrobytu ekonomicznego, to szersze ujęcie produktu narodowego netto jako miernika dobrobytu
- „Koryguje” PNB poprzez odjęcie od PNB szacunkowej wartości tzw. plag, np. zanieczyszczenia środowiska i dodanie wartości dóbr i usług o charakterze nierynkowym (prace domowe), gospodarki nieformalnej - ”szara strefa”, ok. 25% PNB oraz wartości czasu wolnego

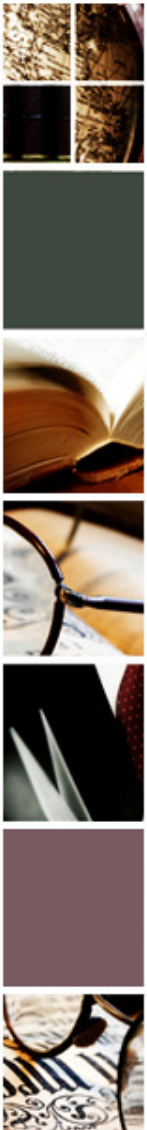

Wskaźnik dobrobytu ekonomicznego 1/2

- **Wskaźnik dobrobytu ekonomicznego netto- DEN (ang. *MEW - Measure of Economic Welfare*)**
- **Miernik ten został opracowany w 1972 r. przez profesorów Yale Williama Nordhousa - laureata Nagrody Nobla w dziedzinie ekonomii w 2018r.)**
- **i Jamesa Tobina - laureata Nagrody Nobla w dziedzinie ekonomii w 1981r.**

Czynniki wzrostu gospodarczego

- **Z badań empirycznych wynika, że czynnikami wzrostu gospodarczego są:**
- **1. Inwestycje w kapitał rzeczowy(głównie w infrastrukturę), w tym bezpośrednie inwestycje zagraniczne**
- **2. Inwestycje w kapitał ludzki(edukacja i ochrona zdrowia)**
- **3. Sektor finansowy- banki gromadzą oszczędności i zmieniają je na kredyty służące do finansowania inwestycji**
- **4. Handel zagraniczny dzięki korzyściom skali;**
- **eksport prowadzi do absorpcji krajowej produkcji, zwiększa zatrudnienie i płace; import surowców, maszyn zwiększa akumulację kapitału**
- **5. Możliwie mały sektor państwowy**
- **6. Wolność gospodarcza**
- **7. Stabilność polityczna**
- **8. Nierówności dochodów (niezbyt duże z uwagi na znaczenie kapitału ludzkiego w nowych teoriach wzrostu gospodarczego – mierzone współczynnikiem Giniego)**

Źródła:

- D. Begg, S. Fisher, R. Dornbusch, *Ekonomia*, t.2, PWN, Warszawa 2007
- *Podstawy ekonomii*, (red.) R.Milewski, E. Kwiatkowski, PWN, Warszawa 2012
  - M. Próchniak, *Czynniki wzrostu gospodarczego - wnioski z badań empirycznych*, *Ekonomista* 2006, nr 3

